

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
Кафедра фінансів

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Директор ННІ неперервної
освіти і туризму
Іван ГРИЦЕНКО
"___" _____ 2023 року

«СХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри фінансів
Протокол № 12 від 29.05.2023р.

В.о. завідувача кафедри

Лемшко Олена ЛЕМШКО

«РОЗГЛЯНУТО»

Гарант ОП Публічне управління
та адміністрування

Приліпко Сергій Приліпко

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ДЕРЖАВНІ ФІНАНСИ І КОНТРОЛЬ

спеціальність 281 «Публічне управління та адміністрування»

освітня програма Публічне управління та адміністрування

Факультет ННІ Неперервної освіти і туризм

Розробники: доцент, к.е.н. Тітенко З.М.

(посада, науковий ступінь, вчене звання)

Київ – 2023 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Державні фінанси та контроль

(назва)

Галузь знань, спеціальність, освітня програмка, освітній ступінь		
Освітній ступінь	<i>Бакалавр</i>	
Спеціальність	281 «Публічне управління та адміністрування»	
Освітня програма	Публічне управління та адміністрування	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Обов'язкова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	3	
Курсовий проект (робота) (за наявності)	-	
Форма контролю	<i>Іспит</i>	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форми навчання		
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Рік підготовки (курс)	3	-
Семестр	5	-
Лекційні заняття	30	-
Практичні, семінарські заняття	30	-
Лабораторні заняття	-	-
Самостійна робота	60	-
Індивідуальні заняття	-	-
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	4	-

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Фінанси є важливим економічним інструментом втручання держави у процеси розширеного відтворення, розподілу і перерозподілу валового внутрішнього продукту. Використовуючи їх, держава може активно впливати на економічний і соціальний розвиток країни як у позитивному, так і в негативному плані. Будучи об'єктивними за своєю суттю, вони значною мірою залежать від суб'єктивних дій політичних сил, що перебувають при владі. Нині в Україні у сфері державних фінансів концентруються найгостріші проблеми економічного і соціального життя держави. Це бюджетний дефіцит і державний борг, оподаткування та ефективність видатків бюджету, стан місцевих фінансів, проблеми міжбюджетних відносин тощо.

Державні фінанси є галуззю знання, що заслуговує на уважне вивчення внаслідок важливості її для загальної освіти студента, а також як однієї із нормативних спеціальних дисциплін підготовки фахівців з публічного адміністрування.

Курс орієнтований на нове економічне мислення, носить комплексний узагальнювальний характер і об'єднує через призму управлінської діяльності в одне ціле знання, отримані студентами в процесі вивчення таких дисциплін: бюджетна система, податкова система, макроекономіка.

Метою навчальної дисципліни "Державні фінанси та контроль" є формування і поглиблення знань студентів з питань сутності й ролі державних фінансів у розвитку економічної та соціальної інфраструктури адміністративно-територіальних одиниць, а також власне механізму його відтворення.

Дисципліна «Державні фінанси і контроль» дає можливість майбутньому спеціалісту об'єктивно оцінювати економічні процеси, що відбуваються в країні; розуміти тенденції розвитку фінансових відносин і їх особливостей у сфері державних фінансів; визначити заходи, що забезпечують використання фінансів як одного з дієвих важелів економічної політики держави; оцінювати ефективність використання бюджетних коштів.

Предметом дисципліни є фінансові відносини на макрорівні, особливості їх розвитку на сучасному етапі, а також методи їх регулювання. Предмет пізнання становлять: закономірності у сфері фінансових відносин, роль державних фінансів у соціально-економічній перебудові суспільства на шляху модернізації країни; сукупність заходів, що забезпечують використання фінансів як одного з дієвих важелів економічної політики держави

У результаті вивчення курсу студенти повинні **знати:**

- основні нормативно-правові акти та положення законодавства у сфері публічного управління та адміністрування
- основні положення теорії фінансів, етапи генезису фінансів, термінологію державних фінансів, класифікацію фінансів за різними ознаками;
- концептуальні засади побудови державних фінансів;
- основні процеси, етапи, складові механізму управління державними фінансами;
- основні процеси, етапи, складові механізму управління державними та місцевими бюджетами;
- систему оподаткування юридичних і фізичних осіб в Україні;
- показники стану та використання державних фінансів та визначення бюджетної ефективності.

ВМІТИ:

- здійснювати пошук та узагальнення інформації, робити висновки і формулювати рекомендації в межах своєї компетенції.
- налагодити комунікацію між громадянами та органами державної влади і місцевого самоврядування.
- використовувати методи аналізу та оцінювання програм сталого розвитку.
- застосовувати методи контролю якості у сфері професійної діяльності.
- використовувати дані статистичної звітності, обліку та спеціальних досліджень у професійній діяльності.
- розраховувати показники, що стан, формування та ефективність державних фінансів;
- користуватися здобутими навичками в процесі планування, організації керівництва, контролю в процесі управління державними та місцевими бюджетами;
- аналізувати та коментувати нормативно-правові акти сфери управління державними фінансами;
- оцінювати фактичний стан фінансової системи країни
- здійснювати аналітичну оцінку якості управління державними фінансами.

Набуття компетентностей:

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у сфері публічного управління та адміністрування або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та наукових методів відповідної галузі і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

загальні компетентності (ЗК):

ЗК1. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.

ЗК7. Здатність планувати та управляти часом. ЗК8. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК9. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК10. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

спеціальні (фахові) компетентності (ФК):

ФК7. Здатність розробляти тактичні та оперативні плани управлінської діяльності

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН1. Використовувати базові знання з історичних, культурних, політичних, соціальних, економічних засад розвитку суспільства

ПРН16. Використовувати дані статистичної звітності, обліку та спеціальних досліджень у професійній діяльності.

3. Програма та структура навчальної дисципліни для денної форми навчання

Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Фінансова система та фінансова політика

Поняття та принципи побудови фінансової системи. Підходи до структуризації фінансової системи. Основні структурні елементи фінансової системи України. Фінансова політика як складова частина економічної політики держави. Зміст та завдання фінансової політики. Складові фінансової політики. Типи фінансової політики на різних історичних етапах. Напрямки реалізації державної фінансової політики. Фінансова стратегія і фінансова тактика. Типи регулювання фінансів. Поняття та структура фінансового механізму.

Тема 2. Державні фінанси: сутність, призначення, розвиток, функції

Економічна природа та сутність державних фінансів. Історичні та економічні передумови виникнення державних фінансів. Специфічні ознаки фінансів, їх суспільне призначення. Поняття та функції державних фінансів. Основні ланки сучасної системи державних фінансів України. Призначення та роль державних фінансів. Правові та організаційні засади функціонування державних фінансів в Україні.

Тема 3. Теоретико-організаційні основи управління державними фінансами

Система управління державними фінансами. Об'єкт і суб'єкт управління. Основні форми, методи та інструменти фінансового впливу. Принципи, на яких базується управління державними фінансами. Фінансовий апарат та його функції. Організаційний склад фінансової системи України. Фінансові органи та інститути. Особливості управління державними фінансами у зарубіжних країнах.

Тема 4. Бюджетна система та устрій

Основи бюджетного устрою: встановлення принципів побудови бюджетної системи; виділення окремих видів бюджетів; розподіл доходів і видатків між окремими ланками бюджетної системи; встановлення характеру взаємовідносин між бюджетами. Поняття бюджетної системи. Структура бюджетної системи України, взаємозв'язок між окремими ланками бюджетної системи. Принципи побудови бюджетної системи України та їх характеристика. Бюджетні повноваження учасників бюджетного процесу. Стан бюджету: рівновага доходів і видатків, бюджетний профіцит, бюджетний дефіцит. Фактори, що впливають на стан бюджету. Бюджетний дефіцит, його сутність, причини виникнення, соціально-економічні наслідки, джерела фінансування, шляхи та методи подолання.

Тема 5. Державний та місцевий бюджет

Склад, структура та динаміка доходів Державного бюджету України, обласного бюджету, районних, міських, селищних і сільських бюджетів. Вплив

нової редакції Бюджетного кодексу України на формування та фінансове забезпечення бюджетів органів місцевого самоврядування.

Склад, структура та динаміка видатків Державного бюджету України, місцевих бюджетів України. Функції держави, їх вплив на склад і структуру видатків бюджету. Роль видатків бюджету у фінансовому забезпеченні потреб соціально-економічного розвитку. Процесуальна класифікація видатків бюджету: функціональна, відомча та економічна.

Тема 6. Державний борг

Державний борг як економічна категорія та еволюція теорії державного боргу. Класифікація та структура державного боргу. Інформаційне забезпечення аналізу та оцінки державного боргу. Система показників статистичного аналізу та оцінки державного боргу. Моніторинг державного боргу. Взаємозв'язок державного боргу та бюджетного дефіциту. Причини та соціально-економічні наслідки державного боргу.

Сутність, принципи та напрями управління державним боргом. Суб'єкти управління державним боргом та їх функції. Боргове планування і прогнозування. Контроль у системі управління державним боргом.

Сутність боргової політики. Цілі, завдання, напрями та особливості реалізації державної боргової політики. Основні напрями державної боргової політики України.

Тема 7 Податкова система

Податкова система та принципи її побудови. Елементи системи оподаткування. Класифікація податків.

Загальнодержавні податки і збори, їх види та джерела сплати. Місцеві податки і збори, їх види та особливості встановлення. Порядок зарахування податків і зборів до бюджетів та усунення подвійного оподаткування.

Податкова служба держави та принципи її побудови. Організаційна структура та функції державних податкових органів. Основи організації податкової роботи, її суб'єкти та основні елементи. Облік та контроль за своєчасним надходженням податків.

Теми 8. Соціальна політика, соціальне та пенсійне забезпечення

Типи соціальної політики та їх вплив на обсяги бюджетною фінансування бюджетних видатків. Склад соціальних видатків: видатки на соціальний захист, соціальне забезпечення і соціальну сферу. Соціальне медичне страхування, їх роль у реалізації соціальної політики її вплив на обсяги бюджетного фінансування соціальних видатків. Форми й види соціального захисту населення. Склад видатків бюджету на соціальний захист населення, їх роль в умовах переходу до ринкової економіки. Форми і методи фінансового забезпечення установ соціальної сфери. Бюджетне фінансування закладів соціальної сфери, його організація, основа кошторисного фінансування.

Тема 9. Фінансове забезпечення функціонування окремих сегментів державного сектору

Роль держави у забезпеченні макроекономічної стабілізації та

економічного зростання. Форми державного впливу на розвиток економіки. Склад видатків бюджету на економічну діяльність, їх роль і місце у розвитку економіки. Напрями і форми бюджетного фінансування економіки.

Фінансові та політичні аспекти видатків держави на оборону. Військова доктрина країни та її вплив на рівень видатків на оборону. Склад і характеристика видатків на оборону, порядок їх планування і фінансування.

Система і структура органів управління в Україні та джерела їх фінансового забезпечення. Видатки бюджетів на державне управління, їх склад і характеристика. Видатки на утримання органів законодавчої, виконавчої влади та місцевого самоврядування. Видатки на судові та правоохоронні органи, прокуратуру. Видатки на утримання фінансових, фіскальних та митних органів. Порядок планування та фінансування видатків бюджетів на управління.

Тема 10. Суть і функції державного фінансового контролю

Сутність та завдання державного фінансового контролю. Предмет та об'єкти державного фінансового контролю. Види, методи та форми державного фінансового контролю. Методологічне обґрунтування виду державного фінансового контролю. Взаємозв'язок форм державного фінансового контролю. Методичний інструментарій контролю.

Правове забезпечення та використання досвіду міжнародних інституцій. Законодавче підґрунтя здійснення державного фінансового контролю. Досвід міжнародних організацій з питань фінансового контролю та представництво України в них.

Тема 11 Органи державного фінансового контролю та їх характеристика

Теоретико-законодавче підґрунтя визначення фінансових інституцій держави суб'єктами державного фінансового контролю та державними органами окремих фінансових повноважень. Завдання та функції суб'єктів державного фінансового контролю (завдання Державної аудиторської служби України, функції контролю Рахункової палати України, контроль за дотриманням бюджетного законодавства Державною казначейською службою України).

Завдання та компетенція державних органів окремих фінансових повноважень: органів контролю, стягнення, нагляду, управління та регулювання. Фінансові інституції держави – некомерційні самоврядні організації.

Тема 12 Державна аудиторська служба її завдання і функції

. Етапи становлення Державної аудиторської служби України. Механізм складання і затвердження планів контрольно-ревізійної роботи Державної аудиторської служби України. Методи проведення Державною аудиторською службою України фінансового контролю. Застосування зустрічних звірок. Діяльність органів Державної аудиторської служби України у складі ревізійних комісій господарських організацій, у яких корпоративні права держави перевищують 50 відсотків статутного капіталу. Заходи впливу Державної

аудиторської служби України під час здійснення контролю та за його результатами. Моральні принципи професійної діяльності працівників Державної аудиторської служби України

Структура навчальної дисципліни

Назви змістовних модулів і тем	Тижні	Кількість годин											
		Денна форма						Заочна форма					
		усього	у тому числі					усього					
			л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
Змістовний модуль 1. Теорія державних фінансів													
Тема 1. Фінансова система та фінансова політика	1	8	2	2			4						
Тема 2. Державні фінанси: сутність, призначення, розвиток, функції	2	8	2	2			4						
Тема 3. Система державних фінансів та державна фінансова політика	3	8	2	2			4						
Разом за змістовним модулем 1	3	24	6	6			12						
Змістовний модуль 2. Елементи державних фінансів													
Тема 4. Бюджетна система та устрій	4-5	12	4	2			6						
Тема 5. Державний та місцевий бюджет	6-7	10	4	2			4						
Тема 6. Державний борг	8	8	2	2			4						
Тема 7. Податкова система	9	12	2	4			6						
Теми 8. Соціальна політика, соціальне та пенсійне забезпечення	10	12	2	4			6						
Тема 9. Фінансове забезпечення функціонування окремих сегментів державного сектору	11	8	2	2			4						
Разом за змістовним модулем 2	11	62	16	16			30						
Змістовний модуль 3. Державний фінансовий контроль													
Тема 10. Суть і функції державного фінансового контролю	12	10	2	2			6						
Тема 11. Органи державного фінансового контролю та їх характеристика	13-14	14	4	4			6						
Тема 12. Державна фінансова інспекція її завдання і функції	15	10	2	2			6						
Разом за змістовним модулем 3	15	34	8	8			18						
Усього годин	15	120	30	30			60						

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Фінансова система та фінансова політика	2
2	Тема 2. Державні фінанси: сутність, призначення, розвиток, функції	2
3	Тема 3. Система державних фінансів та державна фінансова політика	2
4	Тема 4. Бюджетна система та устрій	2
5	Тема 5. Державний та місцевий бюджет	2
6	Тема 6. Державний борг	4
7	Тема 7 Податкова система	4
8	Теми 8. Соціальна політика, соціальне та пенсійне забезпечення	2
9	Тема 9 Фінансове забезпечення функціонування окремих сегментів державного сектору	2
10	Тема 10 Суть і функції державного фінансового контролю	2
11	Тема 11 Органи державного фінансового контролю та їх характеристика	4
12	Тема 12 Державна фінансова інспекція її завдання і функції	2
Усього		30

5. Контрольні питання, комплекти тестів для визначення рівня засвоєння знань студентами

Контрольні запитання

1. В чому полягає сутність поняття фінансових ресурсів?
2. Якими є принципи побудови фінансової системи?
3. В чому полягає сутність поняття фінансового механізму; складові елементи фінансового механізму?
4. Якою є сутність поняття фінансової політики?
5. Які є етапи реалізації фінансової політики?
6. Які виокремлюють напрями фінансової політики?

7. Які завдання фінансової політики?
8. Як проявляється багатофункціональна роль державних фінансів?
9. Яку роль відіграють державні фінанси в економічному розвитку суспільства?
10. Що таке економічна політика держави та місце державних фінансів в ній?
11. Якою є характеристика державних фінансів як інструменту соціальної стабілізації та розбудови суспільства?
12. Якими є функції державних фінансів?
13. Якими є завдання державних фінансів?
14. Яким є правовий та організаційний базис системи державних фінансів?
15. Якими є елементи державних фінансів?
16. Якою є роль кожного з елементів в системі державних фінансів?
17. Яким є зв'язок елементів системи державних фінансів?
18. Якою є сфери державних фінансів, їх дотичність та виключність?
19. В чому полягає сутність поняття державної фінансової політики?
20. Які напрями сучасної державної політики?
21. Які завдання сучасної державної політики?
22. Яким є місце бюджетної системи в системі державних фінансів?
23. Якими є принципи бюджетної системи?
24. Які є ланки бюджетної системи?
25. В чому полягає сутність поняття бюджету?
26. Якими є склад та структура доходів державного бюджету?
27. Якою є класифікація доходів державного бюджету?
28. Яке функціональне призначення доходів державного бюджету?
29. Якими є склад та структура видатків державного бюджету?
30. Якою є класифікація видатків державного бюджету?
31. Що таке принцип оподаткування та які є принципи оподаткування?
32. Що таке податкова політика?
33. Що таке податкова система?
34. Якою є структура податкової системи?
35. Які є принципи побудови податкової системи?
36. Які є складові елементи податкової системи в Україні?
37. В чому полягає порядок реалізації податкового механізму в Україні?
38. Які є основні вектори соціальної політики?
39. Якою є роль соціальної політики у функціонуванні системи державних фінансів?
40. В чому полягає сутність поняття соціального захисту?
41. Які основні завдання соціального захисту?
42. Які є принципи соціального захисту?
43. Система державного фінансового контролю та її основні елементи.
44. Об'єкти та суб'єкти державного фінансового контролю.
45. Види і форми державного фінансового контролю.
46. Предмет, об'єкти і методичні прийоми державного фінансового контролю.
47. Правові засади здійснення державного фінансового контролю в Україні.

48. Органи державного фінансового контролю та їх повноваження.

Комплект тестів для визначення рівня засвоєння знань студентами

1. Державні фінанси – це:

А. система економічних відносин з приводу створення, розподілу та використання фондів фінансових ресурсів для забезпечення державою виконання її функцій і задоволення потреб суспільства;

Б. сукупність грошових ресурсів, які належать державі і призначені для використання на забезпечення виконання притаманних державі економічних, соціальних і політичних функцій;

В. всі визначення вірні.

2. Функції державних фінансів:

А. надання суспільних товарів і послуг або регулювання процесу, відповідно до якого визначається склад суспільних товарів і послуг, отже - відбувається розподіл обмежених виробничих факторів (робочої сили та капіталів) між суспільним і приватним секторами (алокаційна функція).

Б. коригування розподілу доходів і майна (дистрибутивна функція).

В. підтримання високого рівня зайнятості при достатній стабільності цін (стабілізаційна функція).

3. Головне призначення державних фінансів:

А. за допомогою різних фінансових інституцій сприяти успішному економічному й соціальному розвитку держави, забезпеченню прав і свобод людини;

Б. виконання бюджету;

В. фінансове забезпечення розпорядників коштів.

4. Державні фінанси включають:

А. Зведений бюджет України; Державні цільові фонди;

Б. фінанси державного сектору економіки;

В. Державний кредит; страхові та резервні фонди.

5. До основних елементів фінансового господарства держави належать:

А. фінансові ресурси;

Б. державні доходи і державні видатки;

В. доходи і видатки бюджетів.

6. Учасниками бюджетного процесу є:

А. органи, установи та посадові особи, наділені бюджетними повноваженнями;

Б. місцеві бюджети;

В. бюджетні установи.

7. Програмно-цільовий метод у бюджетному процесі – це:

А. метод управління бюджетними коштами для досягнення конкретних результатів за рахунок коштів бюджету із застосуванням оцінки ефективності використання бюджетних коштів на всіх стадіях бюджетного процесу;

Б. програма дій Уряду по виконанню Державного бюджету.

8. Під час встановлення податку обов'язково визначаються такі елементи:

А. платники податку; об'єкт оподаткування; база оподаткування; ставка податку;

Б. порядок обчислення податку; податковий період;

В. строк та порядок сплати податку; строк та порядок подання звітності про обчислення і сплату податку.

9. До загальнодержавних податків належать:

А. податок на прибуток підприємств; податок на доходи фізичних осіб; податок на додану вартість;

Б. акцизний податок;

В. рентна плата; мито.

10. Соціальна політика - це:

А. комплекс соціально-економічних заходів держави та місцевих органів влади, спрямованих на захист населення від безробіття, зростання цін, знецінення трудових заощаджень тощо;

Б. політика в сфері соціальних відносин;

В. фінансова політика.

11. Система соціального забезпечення – це:

А. система суспільно-економічних заходів, спрямованих на матеріальне забезпечення населення від соціальних ризиків;

Б. пенсійне забезпечення;

В. страхування.

12. Соціальне страхування – це:

А. система грошових виплат, яка організовується державою на основі обов'язкових цільових страхових внесків;

Б. страхування від безробіття;

В. пенсійне страхування.

13. Соціальна допомога – це:

А. допомога як в грошовій, так і натуральній формі, що здебільшого фінансується з бюджету та добровільних пожертвувань і сплачуються людям,

які перебувають у нужді, як на основі перевірки їхнього доходу та засобів існування, так і за певними критеріями без перевірки доходу;

Б. пенсійні виплати;

В. виплати в зв'язку з тимчасовою непрацездатністю.

14. Бюджетні інвестиції – це:

А. бюджетні ресурси, що направляються не на споживання, а на придбання та створення активів довгострокового користування;

Б. довгострокові вкладення капіталу у підприємницьку діяльність з метою одержання певного доходу (прибутку);

В. всі види активів (коштів), що вкладаються в господарчу діяльність з метою отримання доходу.

15. Система управління державними фінансами – це:

А. комплекс взаємопов'язаних форм та методів цілеспрямованого впливу держави на формування і використання централізованих та децентралізованих фондів фінансових ресурсів, що знаходяться в розпорядженні державних органів управління;

Б. процес управління державними фінансами;

В. механізм управління фінансовими ресурсами держави.

16. Бюджетний облік являє собою:

А. систему виявлення, збирання, обробки та передачі інформації внутрішнім та зовнішнім користувачам щодо діяльності суб'єктів сектору загального державного управління з метою прийняття відповідних управлінських рішень;

Б. облік бюджету;

В. облік в бюджетних установах.

17. Державний фінансовий контроль виконує такі основні функції:

А. профілактичну та мобілізуючу;

Б. інформаційну та мобілізуючу;

В. профілактичну, інформаційну та мобілізуючу.

18. Державний фінансовий контроль - це:

А. процес, який має забезпечити відповідність функціонування об'єкта управління прийнятим управлінським рішенням і спрямований на успішне досягнення поставленої мети;

Б. різновид фінансового контролю, що здійснюється відповідними органами державного фінансового контролю;

В. комплексна і цілеспрямована фінансово-правова діяльність органів фінансового контролю або їхніх підрозділів чи представників, а також осіб, уповноважених здійснювати контроль, що базується на положеннях актів чинного законодавства.

19. Завдання бюджетного планування:

А. достовірне визначення обсягу та джерел формування доходів бюджету;

Б. збалансування бюджету;

- В. оптимальний розподіл видатків за окремими групами і галузями;
- Г. усі відповіді вірні.

20. Спеціалізований державний фінансовий контроль здійснюється:

- А. Міністерством фінансів України, Рахунковою Палатою, НБУ, міністерствами, державними комітетами, концернами, асоціаціями;
- Б. Міністерством фінансів України, Державною казначейською службою України, Державною фіскальною службою України, НБУ, державними комітетами, їхніми структурними підрозділами та іншими спеціалізованими органами контролю;
- В. Державною фіскальною службою України при Міністерстві фінансів України, Державним казначейством України, НБУ, Верховною Радою.

8. Методи навчання

Методи навчання поділяють за відповідним етапом навчання, на кожному з яких розв'язують специфічні завдання: орієнтація на методи підготовки студентів до вивчення матеріалу, що передбачає пробудження інтересу, пізнавальної потреби, актуалізацію базових знань, необхідних умінь і навичок; на методи вивчення нового матеріалу; на методи конкретизації й поглиблення знань, набування практичних умінь і навичок, які сприяють використанню пізнаного; на методи контролю й оцінки результатів навчання. Крім того, у навчальному процесі викладач виокремлює методи пояснення навчальної дисципліни, різноманітні методи організації самостійної роботи студентів.

Пояснювально-ілюстративний метод. Студенти здобувають знання, слухаючи лекцію, з навчальної або методичної літератури, через екранний посібник у "готовому" вигляді. Сприймаючи й осмислюючи факти, оцінки, висновки, вони залишаються в межах репродуктивного (відтворювального) мислення. Такий метод найширше застосовують для передавання значного масиву інформації.

Метод проблемного викладення. Використовуючи відповідні джерела й засоби, педагог, перш ніж викладати матеріал, ставить проблему, формулює пізнавальне завдання, а потім, розкриваючи систему доведень, порівнюючи погляди, різні підходи, показує спосіб розв'язання поставленого завдання. Студенти стають свідками і співучасниками наукового пошуку.

Частково-пошуковий, або евристичний метод. Його суть полягає в організації активного пошуку розв'язання висунутих педагогом пізнавальних завдань на основі евристичних програм і вказівок. Процес мислення набуває продуктивного характеру, але його поетапно скеровує й контролює педагог або самі студенти на основі роботи над програмами та з навчальними посібниками. Такий метод, як евристична бесіда є перевіреним способом активізації мислення, спонукання до пізнання.

Дослідницький метод. Після аналізу матеріалу, постановки проблем і завдань та короткого інструктажу студенти самостійно вивчають літературу, джерела, ведуть спостереження і розрахунки та виконують інші пошукові дії.

Ініціатива, самостійність, творчий пошук виявляються в дослідницькій діяльності найповніше. Методи навчальної роботи безпосередньо переходять у методи, які імітують, а іноді й реалізують науковий пошук.

Методи контролю та самоконтролю: методи усного контролю; методи письмового контролю та самоконтролю; методи практичного контролю і методи практичного самоконтролю.

9. Форми контролю

Формами контролю знань студентів є поточний контроль, проміжна атестація та підсумковий контроль.

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських та практичних занять і має на меті перевірку рівня підготовки студента у вивченні поточного матеріалу. Поточний контроль може здійснюватись шляхом усного та письмового опитування, розв'язку тестових завдань, підготовки доповідей та рефератів, виконання контрольних робіт студентами.

Проміжна атестація для студентів очної форми навчання має на меті визначити сукупність знань студента з дисципліни по завершенню певного етапу вивчення дисципліни і проводиться у формі контрольних завдань та тестування по кількох темах у вигляді модулів.

Підсумковий контроль проводиться в кінці семестру для визначення обсягу знань студента по закінченню курсу і здійснюється у формі іспиту.

Методи усного контролю: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, доповідь, повідомлення, залік.

Методи письмового контролю: модульне письмове завдання, звіт, реферат.

Методи комп'ютерного контролю: тестові програми.

Методи самоконтролю: уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Оцінювання знань студента відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України» (наказ про уведення в дію від 26.04.2023 р. протокол № 8)

Рейтинг студента, Бали	Оцінка національна за результати складання	
	Екзаменів	заліків
90 - 100	Відмінно	Незадовільно
74 - 89	Добре	
60 - 73	Зараховано	
0 - 59	Задовільно	Не зараховано

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи $R_{\text{НР}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{НР}} + R_{\text{АТ}}$.

11. Методичне забезпечення

1. Навчально-методичний комплекс з дисципліни «Державні фінанси і контроль» для підготовки фахівців ОС «Бакалавр» спеціальність 281 «Публічне управління та адміністрування»

2. Тітенко З.М., Біляк Ю.В. Навчальний посібник Державні фінанси і контроль. Навчальне видання К.: Вид. центр НУБіП України, 2022. – 386с.

3. Державні фінанси та контроль [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=3876>

12. Рекомендована література

1. Бюджетний Кодекс України від 08.07.2010 № 2456-VI (із змінами).
2. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI (із змінами).
3. Державні фінанси: підручник. Івано-Франківськ : Прикарпат. нац. ун-т ім. В. Стефаника, 2015. - 510 с.

4. Барінов В. В. Державне регулювання економіки: навч. посіб. Л. : Вид-во Львів. політехніки, 2012. - 457 с.

1. Бауманн Е. Стандарти Європейського Союзу у сфері державних фінансів. Фінанси України. 2013. № 12. С 21-32.

2. Власюк О. С. Стабілізація державних фінансів як передумова розвитку внутрішнього ринку. Фінанси України. 2013. № 10. С 87-94.

3. Дуброва Я. Перспективи розвитку системи державних закупівель в Україні та роль у цьому процесі державного фінансового контролю. Фінансовий контроль. 2014. № 1. С. 26-31.

4. Дяченко Я. Я. Організаційно-методичні удосконалення системи управління державними фінансами. Формування ринкових відносин в Україні. 2013. № 7/8. С. 3-6.

5. Колпакова А. Державний фінансовий контроль на сучасному етапі: огляд концептуальних засад. International Science Journal of Management, Economics & Finance. Vol. 2, No. 1, 2023, pp. 9-18.

6. Кравченко М. В. Новий етап бюджетної реформи і перспективи стабілізації державних фінансів України. Економіка. Фінанси. Право. 2014. № 2. С. 3-6.

7. Кудряшов В. П. Державні фінанси в період проведення реформ. Фінанси України. 2012. № 1. С. 41-57.

8. Кудряшов В. П. Стійкість державних фінансів. Економіка України. 2012. № 10. С. 54-66.

9. Кучер Г. Державні фінансові ресурси. Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2018. С. 608

10. Кукса А. В. Історичні передумови статистичного дослідження державних. Статистика України. 2013. № 3. С. 55-58.

11. Марченко О. Фінансова безпека держави. Львів, 2020р. С. 356.
12. Національні фінанси: Підручник. К. : ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», 2017. 660 с
13. Петренко П. С. Ефективність діяльності органів державного фінансового контролю в Україні. Фінанси України. 2012. № 7. С. 101-107.
14. Русіна, В., Шулюк, Б., Державний фінансовий контроль у публічному управлінні. Тернопіль: ТНЕУ, 2018. С.214.
15. Чумакова І. Ю. Удосконалення державного внутрішнього фінансового контролю як невід'ємної складової державного управління. Фінанси України. 2013. № 11. С. 109-126.
16. Шестерняк М.М. До питання реформування державного фінансового контролю в Україні. Соціально-економічні трансформації у розвитку держави: зб. матер. Всеукр. наук.- практ. конф. (Вінниця, 22-23 квіт. 2021 р.). Тернопіль: Крок, 2021. С. 147-151.
17. Шестерняк М. М. Державний фінансовий контроль в Україні: проблеми глобалізації. Актуальні проблеми державного фінансового контролю та аудиту в Україні: матер. круглого столу. Тернопіль, 2015. С. 74-81.
18. Урядовий портал. Єдиний веб-портал органів виконавчої ради України. –Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/control/>.
19. Офіційний веб-портал Верховної Ради України. –Режим доступу: <http://portal.rada.gov.ua>.
20. Офіційний веб-портал Державної казначейської служби України. – Режим доступу: <http://treasury.gov.ua/main/uk/index>.
21. Офіційний веб-сайт Державної митної служби України. –Режим доступу: <http://www.customs.gov.ua/dmsu/control/uk/index>.
22. Офіційний портал Державної податкової служби України. –Режим доступу: <http://sts.gov.ua/>.
23. Офіційний веб-сайт Державної служби статистики України. –Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
24. Офіційний веб-сайт Державної аудиторської служби України. –Режим доступу: <http://www.dkrs.gov.ua/kru/uk/index>
25. Офіційний веб-сайт Міністерство фінансів України. –Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua>
26. Офіційний веб-сайт Міністерства соціальної політики України. – Режим доступу: <http://www.msp.gov.ua>